

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet upphandlingsstödet framtid SOU 2012:32

Landstinget i Jönköpings län har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade betänkande.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att godkänna bifogat yttrande som svar till Socialdepartementet.

LANDSTINGETS KANSLI

Agneta Jansmyr
Landstingsdirektör

Arne Andersen
Inköpsdirektör

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet upphandlingsstödet framtid SOU 2012:32

Landstinget i Jönköpings län har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade betänkande.

Sammanfattning

1. Landstinget allmänna omdöme är att betänkandet har en bra och nödvändig ambitionsnivå för att möta EU-kommisionens förslag till nya upphandlingsdirektiv.
2. Landstinget anser det positivt att utredningen föreslår att upphandlingsstödet ska arbeta med ett brett synsätt.
3. Landstinget betonar vikten av tydliga målgrupper för upphandlingsstödet för att utvecklingen skall bli den förväntade och antalet överprövningar mindre.
4. Landstinget betonar att insamling av statistik skall göras på ett sådant sätt att ytterligare arbetsuppgifter ej påförs upphandlande myndigheter.
5. Landstinget anser att krav och kvalitet inom vård och omsorg är svåra att formulera varför ett upphandlingsstöd inom området anses som mycket värdefullt.
6. Landstinget har inga synpunkter på den organisatoriska lösningen för upphandlingsstödet. Dock anser Landstinget att Konkurrensverket som tillsynsmyndighet är en mindre lämplig hemvist. Det väsentliga är att verksamheten är synlig.
7. Landstinget vill framhålla betydelsen av att AB Svenska Miljöstyrningsrådets arbete även fortsättningsvis sätts i fokus.

1. Ambitionsnivå

EU-kommissionens förslag till nya upphandlingsdirektiv omfattar fem huvudområden:

- Förenkling av och ökad flexibilitet för upphandlingsregler
- Strategisk användning för att möta nya utmaningar
- Bättre tillgång till marknaden för små, medelstora och nystartade företag
- Tillsyn
- Vägledning

Landstinget ser positivt på kommissionens förslag på ett kunskapscentra som kan tillhandahålla professionellt stöd vid upphandlingar. Då upphandlingsområdet är under stark utveckling är det viktigt att utveckla kompetensen hos leverantörer och upphandlande myndigheter.

2. Det breda synsättet

Utredningen föreslår att upphandlingsstödet ska arbeta med ett brett synsätt vilket innebär att förutsättningar för att göra goda affärer kräver upphandlingsstödjande åtgärder inom hela upphandlingsprocessen bl.a:

- Upphandling en strategisk fråga.
- Policies, organisation, resurser, kontrollsystem.
- Ekonomiska aspekter av offentlig upphandling.
- Vägledning och stöd avseende miljöhänsyn och sociala aspekter vid upphandling.
- Vägledning och stöd vid kontraktsuppföljning.

Landstinget anser att detta synsätt är mycket positivt. Konkurrensintresset som upphandlingslagstiftningen öppnar upp för skall vägas mot andra viktiga intressen t.ex. hållbar utveckling såväl miljömässigt som socialt, jämställdhet, integration och innovationsfrämjande.

3. Målgrupper

Landstinget anser det viktigt att vara tydlig avseende vilka målgrupper som upphandlingsstödet skall arbeta mot. Dels för att utvecklingen skall bli den förväntade och att mängden överprövningar skall minska.

4. Övriga arbetsuppgifter

Utredningen föreslår att upphandlingsstödet bör få det övergripande ansvaret för statistik beträffande offentlig upphandling.

Landstinget har inga synpunkter på detta men vill att man beaktar att insamlandet görs på ett sådant sätt att ytterligare arbetsuppgifter ej påförs de upphandlande myndigheterna.

5. Upphandling av vård och omsorgstjänster

Utvecklingen ställer ökade krav på kompetens när det gäller upphandling enligt LOU och tillämpning av regler som gäller enligt LOV.

Förfrågningsunderlagen anger den kvalitet som skall uppnås och för att en effektiv kontraktsuppföljning skall kunna ske förutsätts att kraven och de kvalitativa aspekterna är väl definierade.

Landstinget anser att krav och kvalitet inom vård och omsorg är svåra att formulera varför ett upphandlingsstöd inom området anses som mycket värdefullt.

6. Upphandlingsstödet placering

Utredningen föreslår att det bildas en ny myndighet för upphandlingsstöd. Landstinget har ingen synpunkt ifråga om det ska bildas en ny myndighet eller om upphandlingsstödet skall placeras i en befintlig myndighet.

Landstinget anser dock att man skall skilja på tillsyn och vägledning vilket innebär att konkurrensverket som hemvist för upphandlingsstödet är mindre lämpligt.

7. AB Svenska Miljöstyrningsrådet

Landstinget vill framhålla betydelsen av att AB Svenska Miljöstyrningsrådets arbete även fortsättningsvis sätts i fokus då dess verksamhet bedrivits framgångsrikt.

Landstinget befarar att det finns en risk att upphandlingsstödet på miljöområdet kan försämrats om AB Svenska Miljöstyrningsrådets verksamhet helt skulle överföras till det övriga upphandlingsstödet.

LANDSTINGSSTYRELSEN

Håkan Jansson
Landstingsstyrelsens ordförande

Agneta Jansmyr
Landstingsdirektör

Sammanfattning

Upphandlingsstödet bör arbeta med information och vägledning kring både upphandlingsjuridiska frågor och andra aspekter som ekonomi, miljöhänsyn, sociala hänsyn och innovationer, liksom strategiska frågor såsom organisation och resurser för offentlig upphandling. Verksamheten ska vända sig till både upphandlande myndigheter och leverantörer. Utredningen menar att det är helt avgörande att verksamheten blir synlig och trovärdig. Därför föreslår utredningen att det bildas en *Upphandlingsstödsmyndighet*. Myndigheten som bör ha minst 25 medarbetare beräknas kosta cirka 40 miljoner kronor per år, varav utredningen visar på finansiering för huvuddelen.

Uppdraget

Upphandlingsstödsutredningen uppdrag är att utreda hur upphandlingsstödet bör samordnas i syfte att öka kompetens, tillgänglighet, enhetlighet och synlighet gentemot upphandlingsmarknadens aktörer. Regeringen understryker att det är viktigt att de satsningar som regeringen gör inom upphandlingsområdet kommer upphandlande myndigheter eller enheter samt leverantörer, särskilt små och medelstora företag, till godo och att stödet bidrar till att stärka kompetensen hos dessa. Vidare understryks att väl fungerande upphandlingssystem kan bidra till att påskynda utvecklingen mot till exempel likabehandling, icke-diskriminering, jämställdhet och integration. Upphandlingsstödet behöver således även stödja kunskapsbehov avseende miljö- och sociala hänsyn vid offentlig upphandling. I första hand bör den upphandlingsstödjande verksamheten samordnas inom ramen för en befintlig myndighet. Om ingen befintlig myndighet skulle visa sig lämplig kan utredaren även överväga inrättandet av en ny myndighet.

Därtill kan utredaren föreslå åtgärder som förbättrar möjligheterna att bistå Regeringskansliet med stabsstöd med t.ex. utredningar och framtagande av beslutsunderlag.

Behovet av upphandlingsstöd

Omfattningen av den offentliga upphandlingen m.m.

Offentlig upphandling får allt större betydelse. Driften av viktiga funktioner i samhället och investeringar är föremål för offentlig upphandling. Problem vid upphandlingar och kring kontrakt mellan upphandlande myndigheter och leverantörer har fått allt mera uppmärksamhet.

Det finns en bred enighet om att en väl fungerande offentlig upphandling är mycket viktig för den offentliga sektorns funktion och därmed för medborgarnas service och omsorg. Dålig upphandling är slöseri med skattepengar och skadar allmänhetens förtroende för både offentliga institutioner och för de privata företag som är leverantörer. Ogenomtänkta upphandlingsstrategier kan negativt påverka konkurrens och utveckling inom näringslivet. Offentlig upphandling kan emellertid också medverka till att uppfylla olika slags mål t.ex. beträffande hållbarhet och innovation, men detta kräver väl avvägda överväganden.

Värdet av den totala årliga upphandlingen i Sverige uppskattas till mellan 480 och 580 miljarder kronor. De totala transaktionskostnaderna för de upphandlande organisationerna som tillämpar LOU eller LUF uppskattas till ungefär 1,1 miljard kronor. En effektiv vägledning om offentlig upphandling leder till lägre kostnader för enskilda upphandlande myndigheter och företag samt för samhället i stort.

Upphandling under stark utveckling

Offentlig upphandling är ett av EU prioriterat område som kräver aktiva åtgärder för att kunna utvecklas på ett sätt som främjar den tillväxt som är nödvändig för att förbättra den ekonomiska situationen i Europa. Den lagstiftning som reglerar upphandlingsförfarandet har utsatts för kritik på grund av dess komplexitet. Genom EU-kommissionens förslag till nya direktiv ska regelverket

förenklas men även upphandlingsförfarandet förbättras genom olika åtgärder.

EU-kommissionens förslag till nya upphandlingsdirektiv, som nu är föremål för förhandlingar i rådet och behandling i Europaparlamentet, avser främst fem huvudområden; förenkling av och ökad flexibilitet för upphandlingsregler, strategisk användning för att möta nya utmaningar, bättre tillgång till marknaden för små och medelstora och nystartade företag, sunda förfaranden och styrning (tillsyn och vägledning). Inom området styrning föreslår kommissionen att varje medlemsstat ska utse dels ett nationellt tillsynsorgan, dels kunskapscentra som ska tillhandahålla professionellt stöd vid upphandlingar. Bakgrunden till detta förslag är behovet av att höja kompetensen hos upphandlande myndigheter och enheter samt leverantörer för att förbättra upphandlingsförfarandet. Kommissionens förslag innehåller även regler om bl.a. utbyte av information mellan medlemsstater.

En viktig åtgärd är att höja kompetensen hos upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer. De förbättringar som nu föreslås i regelverket på upphandlingsområdet kräver, för att effekterna ska bli de förväntade, effektiva satsningar i medlemsstaterna när det gäller tillsyn och vägledning.

Upphandlingsområdet är sålunda under stark utveckling

Upphandlingsutredningen 2010

Upphandlingsutredningen 2010 tillsattes i september 2010 med uppdrag att bl.a. genomföra en utvärdering av upphandlingsregelverket. Den konstaterar i sitt delbetänkande¹ att det finns behov av upphandlingsstödjande åtgärder på flera områden.

Upphandlingsstödet huvuduppdrag

Det breda synsättet

Upphandlingsutredningen 2010 konstaterar även i sitt delbetänkande att kontakter med olika intressenter givit vid handen att det i särklass högst prioriterade målet är att göra ”*goda affärer*”. Med den goda affären avses sammanfattningsvis att tillgodose verk-

¹ På jakt efter den goda affären SOU 2011:73.

samheternas behov, inklusive kvalitativa aspekter, till lägsta möjliga totalkostnad. I behovet inbegrips varornas och tjänsternas kvalitativa egenskaper samt att de tillhandahålls när behovet uppstår. Den goda affären inkluderar också ett medborgarperspektiv, eftersom merparten av det som upphandlas på ett eller annat sätt, syftar till att möjliggöra god service till medborgarna.

Denna utredning ansluter sig till Upphandlingsutredningens synsätt att det primära målet med en offentlig upphandling är den "goda affären". Det har funnits en stark strävan "att göra rätt", dvs. att följa lagstiftningen. Olika intressenter efterlyser emellertid "att köpa rätt", d.v.s. att inom ramen för lagstiftningens krav kunna göra just den form av goda affärer som nämns ovan. Utredningen menar att förutsättningarna för att göra "goda affärer" kräver upphandlingsstödande insatser inom hela upphandlingsprocessen. Därför finns skäl att tydliggöra att upphandlingsstödet bör arbeta utifrån det synsättet. Utredningen kallar detta *det breda synsättet*.

Upphandlingsstödet har hittills varit mest fokuserat på upphandlingsförfarandet. Eftersom upphandlingsförfarandet styrs av lagstiftning och rättspraxis, och det för en effektiv upphandlingsverksamhet är nödvändigt med en korrekt tillämpning av regelverket kommer upphandlingsjuridiken alltid vara av central betydelse för verksamheten. Det samordnade upphandlingsstödet ska ge vägledning för hur upphandlande myndigheter och leverantörer skall agera för att i sina upphandlingar uppfylla de upphandlingsjuridiska kraven. Upphandlingsstödet måste arbeta både med ökad bredd och ökat djup när det gäller vägledning i upphandlingsjuridiska frågor i syfte att ge information och vägledning till upphandlande myndigheter och leverantörer.

Men ökad insikt och bättre kunskaper behövs både om de moment i upphandlingsprocessen som regleras i lagstiftningen och om de överväganden och åtgärder som i övrigt behövs för att kunna genomföra upphandlingar på ett ändamålsenligt sätt.

Några exempel på det breda synsättet:

- Det samordnade upphandlingsstödet bör medverka till att upphandlande myndigheter i högre utsträckning betraktar upphandling som en viktig strategisk fråga.
- Insatser behövs för att stödja de upphandlande myndigheternas i deras överväganden om övergripande frågor inom myndigheten som är kopplade till upphandling såsom policies, organisation, resurser, kontrollsystem m.m.

- Ekonomiska frågor är givetvis helt fundamentala för offentlig upphandling eftersom det handlar om att använda skattebetalarnas pengar på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Det samordnade upphandlingsstödet bör därför ge stöd och vägledning beträffande ekonomiska aspekter av offentlig upphandling.
- Det finns ett stort intresse att ta miljöhänsyn vid offentlig upphandling. Detta kan vara ett viktigt instrument som både minskar miljöpåverkan och medverkar till att förändra förutsättningarna på marknaderna. Upphandlingsstödet bör ha det övergripande ansvaret för att ge vägledning och stöd beträffande miljöhänsyn vid offentlig upphandling
- Det samordnade upphandlingsstödet bör arbeta med vägledning och stöd beträffande sociala aspekter vid offentlig upphandling.
- Under senare år har allt fler upphandlande myndigheter blivit medvetna om att de ofta har bristfälliga system för kontraktsuppföljning. Det samordnade upphandlingsstödet bör arbeta med att visa hur upphandlande myndigheter kan arbeta med sådan uppföljning.

Upphandlingsstödet målgrupper

Upphandlingsstödet bör arbeta mot följande målgrupper:

- *Upphandlande myndigheter*
 - Upphandlare
 - Strategiska beslutsfattare
 - Verksamhetsföreträdare
- *Företag (företrädesvis små och medelstora företag)*
 - Leverantörer
 - Potentiella leverantörer
- *Övriga*
 - Rådgivare

Upphandlingsstödet verktyg

Det samordnade upphandlingsstödet bör arbeta med ett antal olika verktyg.

- Det finns behov av vägledningar och informationsmaterial som är anpassat till upphandlare med förhållandevis basala kunskaper, men det är också viktigt att beakta att det finns ett behov av vägledning även i ”svåra” frågor.
- Det samordnade upphandlingsstödet bör genom exempel och kommentarer visa hur särskilda situationer kan hanteras och då avseende hela upphandlingsprocessen. Sådan konkretisering bedömer utredningen efterfrågas av både mindre vana och erfarna upphandlare samt deras rådgivare.
- Det samordnade upphandlingsstödet bör löpande informera om utvecklingen på upphandlingsområdet. Informationen bör omfatta tolkningar och ändringar av lagen, rättsfall från EU-domstolen och vägledande nationell rättspraxis. Vidare bör nyhetsbrevet redovisa det samordnade upphandlingsstödet uppfattning i principiella frågor och i återkommande frågor av allmänt intresse.
- Utredningen anser att det är naturligt att det samordnade upphandlingsstödet upprätthåller och vidareutvecklar en helpdeskfunktion som är lätt att nå för upphandlande myndigheter och leverantörer.
- Till det samordnade upphandlingsstödet bör knytas ett *upphandlingsråd* som utgörs av personer som har erfarenhet av offentlig upphandling eller sakkunskap i upphandlingsfrågor. Rådets funktion ska vara att vid behov bistå det samordnade upphandlingsstödet med råd i frågor av principiell art och i återkommande frågor av allmänt intresse.

Övriga arbetsuppgifter

I utredningens direktiv skriver regeringen att myndigheten på ett effektivt sätt ska kunna bistå regeringen med stabsstöd.

- Det samordnade upphandlingsstödet bör bemannas för att kunna vara Regeringskansliet behjälpligt med arbetet inom EU.

- Det är väsentligt att det samordnade upphandlingsstödet har kompetens och kapacitet att kunna genomföra utredningar, utvärderingar och uppföljningar beträffande frågor som avser offentlig upphandling.
- Det samordnade upphandlingsstödet bör få det övergripande ansvaret för statistik beträffande offentlig upphandling.
- Ansvaret för forskningsfrågor är beroende av om ytterligare medel tillskjuts till forskning om offentlig upphandling. Om det görs ett substantiellt tillskott av medel till forskning om offentlig upphandling förordar utredningen att det samordnade upphandlingsstödet får ta ansvar för dessa medel. Därvid behöver myndigheten tillsätta ett särskilt råd för forskning.

Viktiga frågor

Vård och omsorg

Upphandling av vård- och omsorgstjänster är komplicerat och ställer höga krav på kompetens. Behovet av upphandlingsstödjande insatser för upphandling av vård och omsorg kommer att vara stort åtminstone under de närmaste åren. Det är viktigt att upphandlingsstödet har adekvata resurser att arbeta med i dessa frågor. Arbetet kommer att kräva ett nära samarbete med framför allt Socialstyrelsen. Andra viktiga aktörer att samverka med är Sveriges Kommuner och Landsting och företrädare för branschen.

Miljöhänsyn

Många upphandlande myndigheter vill beakta miljöhänsyn i sina upphandlingar men det råder en osäkerhet om när kraven är lämpliga och relevanta att ställa och hur de kan utformas. Det finns ett omfattande behov av upphandlingsstöd. Det finns också ett uttalat önskemål om ett sammanhållet stöd eftersom det ofta är svårt för den enskilde upphandlaren att kombinera olika upphandlingsverktyg och vägledningar. Det samordnade upphandlingsstödet bör därför ha det övergripande ansvaret för information och vägledning om miljöhänsyn i offentlig upphandling.

Sociala hänsyn

Sociala hänsyn kan innefatta många olika slags aspekter och kräver en vid kompetens. Det samordnade upphandlingsstödet bör arbeta med vägledning på detta område.

Små och medelstora företag

Det samordnade upphandlingsstödet bör rikta sig till upphandlande myndighet med vägledningar och information om hur upphandlingar kan utformas för att små och medelstora företag ska kunna lägga anbud.

Genom att öka kunskaperna om offentlig upphandling hos leverantörer och potentiella leverantörer ökar de små och medelstora företagens möjligheter att konkurrera. Det samordnade upphandlingsstödet arbete med att stödja leverantörer och potentiella leverantörer behöver bedrivas i samarbete med olika bransch- och intresseorganisationer liksom andra organ och myndigheter.

Innovationsfrågor

Att medvetandegöra upphandlande myndigheter om vikten av att vara öppen för innovationer och nya lösningar är en naturlig uppgift för det samordnade upphandlingsstödet. Det är väsentligt att det samordnade upphandlingsstödet kan belysa både varför det kan vara fördelaktigt för upphandlande myndigheter att beakta innovationsaspekterna vid sina upphandlingar och hur innovationsvänliga upphandlingar kan genomföras..

Avgränsningar

Konkurrensverket

Det samordnade upphandlingsstödet bör ha huvudansvaret för information och vägledning om offentlig upphandling. Konkurrensverket ska informera om sin tillsynsverksamhet och om de ställningstaganden verket har anledning att göra utifrån denna roll. Konkurrensverkets arbete med statistik bör övertas av det samordnade upphandlingsstödet.

Miljöstyrningsrådet

De miljökriterier som AB Svenska Miljöstyrningsrådet har i uppdrag att ta fram och förvalta avser olika produkter och tjänsters miljöpåverkan och är delvis av teknisk karaktär. Utredningen har bedömt att det är en fördel om de handläggare på Miljöstyrningsrådet som har ansvar för att förvalta kriterierna även har möjlighet att vara behjälpliga med att lämna information om dessa. AB Svenska Miljöstyrningsrådet bör därför ge information och vägledning beträffande de miljökriterier som bolaget tagit fram.

Upphandlingsstödet bör överta ansvaret för information och vägledning beträffande livscykelkostnadsanalys och andra beräkningsmetoder.

Utredningens förslag innebär att AB Svenska Miljöstyrningsrådet arbete med sociala hänsyn, inklusive den s.k. CSR kompassen, överförs till det samordnade upphandlingsstödet.

AB Svenska Miljöstyrningsrådets vägledningsverksamhet bör ske i nära samarbete med det samordnade upphandlingsstödet. Detta bör ta sig praktiskt uttryck, t.ex. i form av gemensamt telefonnummer till en Helpdesk-funktion.

Tillväxtverket

Tillväxtverket har en nyckelroll för det samordnade upphandlingsstödet uppgift att nå målgrupperna leverantörer och potentiella leverantörer. Tillväxtverket bör fortsätta med olika insatser beträffande offentlig upphandling riktade till små- och medelstora företag. Fortsättningsvis bör det samordnade upphandlingsstödet stå för den underliggande informationen kring upphandlingsjuridiska frågor. De två myndigheterna bör samråda och även vid behov samarbeta kring utredningar och studier beträffande leverantörer.

Vinnova

Det samordnade upphandlingsstödet bör ha ansvar för frågor kring innovationsvänlig upphandling. Vinnova bör ha ansvar för frågor kring innovationsupphandling. Myndigheterna bör samarbeta. Om EU-kommissionens förslag beträffande Innovationspartnerskap förverkligas bör initialt ansvaret för information om detta för-

farande delas mellan Vinnova och det samordnade upphandlingsstödet.

Verksamhetens omfattning

Utredningen bedömer att det krävs personaltillskott för att långsiktigt klara att ta ansvar för upphandlingsstödsuppgiften. Den personella stommen bör bestå av personalen vid Upphandlingsstödet vid Kammarkollegiet. Den kompetens som finns där i dag behöver förstärkas och kompletteras. Utredningen bedömer att verksamheten behöver utökas med minst cirka 10 personer. Denna beräkning har inte tagit hänsyn till det personalbehov som kan komma uppstå som ett resultat de pågående förhandlingarna om de nya EU-direktiven. Behovet av personal påverkas även av vilken ambitionsnivå och organisationsmodell som väljs för det framtida systemet för statistik om offentlig upphandling.

Avgörande för om verksamheten blir framgångsrik och får avsedd effekt för offentlig upphandling i Sverige är att den lyckas bygga upp ett förtroendekapital. För det krävs rekrytering av ytterligare personal med spetskompetens som ger tyngd och trovärdighet till verksamhetens arbete. Kompetenförstärkningsbehovet bör avspeglade sig i rekrytering av mera seniora medarbetare.

Utredningen beräknar att kostnaden för det samordnade upphandlingsstödet kommer att öka med cirka 20 miljoner kronor per år.

Organisationsform

Utredningen utgick tidigt i sitt arbete från tre olika möjliga alternativa organisationsformer.

0. Det samordnade upphandlingsstödet placeras inom Kammarkollegiet.
1. Det samordnade upphandlingsstödet placeras inom Konkurrensverket.
2. Det samordnade upphandlingsstödet placeras i en egen myndighet.

Under utredningens gång har det framkommit skäl att även undersöka fyra ytterligare alternativ.

3. Det samordnade upphandlingsstödet placeras inom Statens Servicecenter.
4. Det samordnade upphandlingsstödet placeras inom Tillväxtverket.
5. Det samordnade upphandlingsstödet placeras inom Ekonomistyrningsverket.
6. Det samordnade upphandlingsstödet placeras inom Statskontoret.

Slutligen har utredningen även funnit skäl att beskriva ytterligare ett alternativ, oaktat att detta förslag inte kan anses rymmas inom ramen för utredningens direktiv:

Det samordnade upphandlingsstödet placeras i en ny myndighet tillsammans med Statens inköpscentral.

Utredningen menar att en fortsatt förläggning av verksamheten till Kammarkollegiet inte är lämplig. En avgörande faktor är svårigheten att göra verksamheten synlig. Förutsättningarna att utveckla verksamheten och att därmed visa upphandlande myndigheter och leverantörer hur väsentligt det är med förstärkt kompetens och ökade resurser för bättre offentlig upphandling kan bäst tillfredsställas inom ramen för en egen myndighet. Upphandlingsområdet är under stark utveckling. Denna utveckling ställer stora krav på upphandlingsstödet och torde därför bäst tillgodoses i en myndighet med uppdrag att driva utvecklingen framåt.

Alternativ 0 utgör dock "noll-alternativ" som skall mätas mot det mest lämpade alternativet. Att organisera det samordnade upphandlingsstödet i en egen myndighet kommer att bli något mera kostsamt än 0-alternativet. Utredningen beräknar dessa merkostnader till mellan 2 och 3 miljoner kr/år. Vid en samlad bedömning av organisationsalternativen måste dock en rad andra aspekter än skillnader i kostnader mellan alternativen vägas in. Båda organisationsalternativen har för- och nackdelar.

<i>Fördelar med alternativ 2 – en Upphandlingsstödsmyndighet</i>	<i>Fördelar med alternativ 0 – upphandlingsstöd vid Kammarkollegiet</i>
• Synlighet mot målgrupper • Tydlighet att det finns en myndighet som ha det övergripande ansvaret. • Markering av att insatserna för bättre offentlig upphandling nu genomförs. • En myndighetschef har bättre förutsättningar att få genomslag och tyngd i det utåtriktade arbetet än en avdelningschef. • Lättare att rekrytera personal med spetskompetens till myndighet med tydlig roll och profil. • Fördel för uppgiften att ge stabsstöd och för ansvaret för statistik att verksamheten bedrivs i en egen myndighet. • Enklare och mera transparent myndighetsstyrning.	• Kontinuitet • Tillgång till Kammarkollegiets administrativa funktioner. • Möjlighet till kompetensutbyte med Statens inköpscentral.
<i>Nackdelar med alternativ 2 – en Upphandlingsstödsmyndighet</i>	<i>Nackdelar med alternativ 0 – upphandlingsstöd vid Kammarkollegiet</i>
• Något högre kostnader. • Sårbarhet med liten myndighet. • Omställningskostnader främst behovet att finna lokaler.	• Dålig synlighet • Svårare för myndighetschefen att engagera sig i verksamhetens utåtriktade arbete och sämre förutsättningar för genomslag och tyngd i det utåtriktade arbetet för en avdelningschef än för en myndighetschef. • Svårare att rekrytera personal med spetskompetens till en myndighet med otydlig roll och profil. • Risk för intresse motsättningar mellan Statens inköpscentral och Upphandlingsstödet.

Utifrån den ovan beräknade merkostnaden för att organisera det samordnade upphandlingsstödet som en egen myndighet rekommenderar utredningen alternativet med en Upphandlingsstödsmyndighet. Detta alternativ ger fördelar beträffande synlighet, möjlighet att rekrytera personal med hög kompetens och är lämpligt ur myndighetsstyrningssynvinkel. Merkostnader för detta alternativ är fullt motiverad.

Inrättandet av en Upphandlingsstödsmyndighet

Utredningen föreslår att en *Upphandlingsstödsmyndighet* inrättas för att ta ansvar för det samordnade upphandlingsstödet och för att kunna svara för ett antal olika stödfunktioner beträffande offentlig upphandling.

Myndigheten kan förväntas behöva cirka 25 anställda. Utgångspunkten är att verksamheten vid Kammarkollegiet avdelning för upphandlingsstöd överförs till den nya myndigheten. Att organisera en ny myndighet kräver givetvis att en rad åtgärder behöver vidtas. Det är viktigt att understryka att denna process underlättas av ett bra samarbete mellan organisationskommittén för den nya myndigheten och Kammarkollegiet.

Den nya myndigheten bör lokaliseras till Stockholm. En annan lokalisering skulle medföra stora personalavgångar samt omfattande och långvariga verksamhetsstörningar. Också på lång sikt skulle verksamheten inte kunna fungera tillfredställande. Upphandlingsstödet framtida verksamhet förutsätter aktiva kontakter med olika experter på offentlig upphandling och olika intresseorganisationer vilka är samlade i Stockholm.

Konsekvensanalys

Beträffande de samhällsekonomiska konsekvenserna av förslagen bedömer utredningen att det finns en stor potential för besparingar genom bättre offentlig upphandling. Ett förbättrat Upphandlingsstöd bör kunna medverka till att upphandlande myndigheter genomför sina upphandlingar på ett sätt som sänker myndigheternas kostnader. Även om endast 10 procent av upphandlingarna förbättrades och att kostnaderna i dessa i genomsnitt sänktes med blott 1 procent så skulle detta leda till minskade

kostnader för upphandlande myndigheter motsvarande inte mindre än ½ miljard kronor per år.

Utredningen menar att det förstärkta upphandlingsstödet kommer att ha positiva effekter för i princip alla upphandlande myndigheter. Ökad tillgång till information och vägledning kommer att underlätta för dessa myndigheter att följa upphandlingslagstiftningen. På sikt tror utredningen att det kan vara än mer värdefullt om upphandlingsstödet betoning på de breda synsättet kan medverka till mera effektiva upphandlingar.

Utredningens förslag medför ingen inskränkning av den kommunala självstyrelsen och innebär inga förpliktelser för kommuner. Däremot får kommunerna tillgång till bättre information och vägledning.

De förslag som utredningen lägger fram innebär inte några nya regler eller pålagor för företag. Däremot kommer företag som redan deltar, eller överväger att delta i offentlig upphandling att få tillgång till bättre information och vägledning. Ett förstärkt upphandlingsstöd kommer att vara till nytta för leverantörer i allmänhet. Tillgång till bättre information och vägledning bör leda till att fler företag väljer att delta i offentlig upphandling, vilket medför ökad konkurrens.

Utredningen vill understryka att förslagen innebär förstärkta möjligheter att ge vägledning till upphandlande myndigheter och leverantörer avseende möjligheter att ta miljöhänsyn vid offentlig upphandling. Detta är positivt för miljön.

Utredningens förslag innebär att Upphandlingsstödet bygger upp kompetens för att kunna ge vägledning beträffande användning av sociala krav vid offentlig upphandling.

Upphandling av vård och omsorg är komplicerat. Utredningen bedömer att det kommer att finnas ett stort behov av upphandlingsstödjande insatser för att medverka till att ytterligare förbättra upphandling av vård- och omsorgstjänster. Utredningens förslag är positiva för utveckling av kvalitet och kostnadseffektivitet inom vård- och omsorg.

Utredningens förslag innebär behov av ökade anslag. De tillkommande kostnaderna för utredningens förslag i enlighet med alternativ 2 – egen myndighet beräknas till cirka 21 miljoner kronor. Utredningen har indikerat att det kan finnas förutsättningar att finansiera delar av den ökade kostnaden genom omfördelning av anslag bl.a. utifrån förändrade arbetsuppgifter. Dock

återstår cirka 6,5 miljoner kr vartill det saknas förslag till finansiering.

Utredningens förslag får märkbara konsekvenserna för Kammarkollegiet. En avdelning med 14 anställda bortfaller. Vidare innebär utredningens förslag en minskning av anslaget till Kammarkollegiet som överstiger den av Kammarkollegiet budgeterade kostnaden för avdelningen för Upphandlingsstöd, jämte budgeterade overheadkostnader.

Utredningens förslag till ändrade arbetsuppgifter påverkar Konkurrensverket i begränsad utsträckning. Utredningens förslag till finansiering kommer däremot att få konsekvenser för Konkurrensverkets verksamhet. Utredningen föreslår att anslaget minskas med 2 miljoner kronor. Anledningen är att medel ursprungligen tilldelats verket för informationsinsatser.

Utredningens förslag om ökad samordning och en klar gränsdragning mellan Upphandlingsstödet och AB Svenska Miljöstyrningsrådet kommer att underlätta för Miljöstyrningsrådet. Utredningen bedömer att den minskning av bidraget med ½ miljon kronor som föreslås i sig kommer att få begränsade negativa konsekvenser för rådets verksamhet.

REGERINGSKANSLIET

Remiss

2012-05-23

S2012/3394/RU

Socialdepartementet

Enheten för upphandlingsrätt

Rickard Falkendal

Telefon 08-405 21 32

 Landstinget
i Jonköpings län

2012 -05- 3 0

Dnr L.J. 2012/739

Betänkande Upphandlingsstödet framtid (SOU 2012:32)

Remissinstanser:

1. Riksrevisionen
2. Kammarrätten i Göteborg
3. Förvaltningsrätten i Stockholm
4. Domstolsverket
5. Rikspolisstyrelsen
6. Konsumentverket
7. Kommerskollegium
8. Försvarets materielverk
9. Försäkringskassan
10. Socialstyrelsen
11. Statens folkhälsoinstitut
12. Myndigheten för vårdanalys
13. Arbetsgivarverket
14. Länsstyrelsen i Värmland
15. Länsstyrelsen i Västernorrland
16. Statskontoret
17. Ekonomistyrningsverket
18. Skatteverket
19. Kammarkollegiet
20. Stockholms universitet
21. Luleå tekniska universitet
22. Södertörns högskola
23. Specialpedagogiska skolmyndigheten
24. Statistiska centralbyrån
25. Verket för högskoleservice
26. Naturvårdsverket

27. Kemikalieinspektionen
28. AB Svenska miljöstyrningsrådet
29. Post- och telestyrelsen
30. Trafikverket
31. Sjöfartsverket
32. Luftfartsverket
33. Konkurrensverket
34. Verket för innovationssystem
35. Statens energimyndighet
36. Tillväxtverket
37. E-legitimationsnämnden
38. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
39. Statens servicecenter (bildas den 1 juni 2012)
40. Riksarkivet
41. Riksantikvarieämbetet
42. Arkitekturmuseet
43. Sveriges Radio AB
44. Sveriges Television AB
45. Sveriges Utbildningsradio AB
46. Arbetsförmedlingen
47. Diskrimineringsombudsmannen
48. Arbetsmiljöverket
49. Bodens kommun
50. Borlänge kommun
51. Botkyrka kommun
52. Eslövs kommun
53. Gotlands kommun
54. Gällivare kommun
55. Göteborgs stads upphandlingsbolag
56. Hallsbergs kommun
57. Karlshamns kommun
58. Katrineholms kommun
59. Kungsbacka kommun
60. Lerums kommun
61. Ljusdals kommun
62. Mullsjö kommun
63. Nacka kommun
64. Orsa kommun
65. Oskarshamns kommun
66. Rättviks kommun
67. Sandvikens kommun
68. Sigtuna kommun
69. Simrishamns kommun
70. Söderköpings kommun

71. Töreboda kommun
72. Vaggeryds kommun
73. Varbergs kommun
74. Vindelns kommun
75. Vännäs kommun
76. Växjö kommun
77. Östersunds kommun
78. Inköp Gävleborg
79. SmåKom – de små kommunernas samverkan
80. Dalarnas läns landsting
81. Jönköpings läns landsting
82. Kalmar läns landsting
83. Skåne läns landsting
84. Stockholms läns landsting
85. Västernorrlands läns landsting
86. Västra Götalands läns landsting
87. Östergötlands läns landsting
88. Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (SABO)
89. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
90. SKL Kommentus inköpscentral
91. Svensk Kollektivtrafik
92. Svenskt Näringsliv
93. Institutet för Näringslivsforskning
94. SIS – Swedish Standards Institute
95. Företagarna
96. Plåtslageriernas Riksförbund
97. Svenska Bussbranschens Riksförbund
98. Sveriges Arkitekter
99. Lantbrukarnas Riksförbund
100. Ekologiska Lantbrukarna
101. Hushållningssällskapens förbund
102. Svenska Teknik och Designföretagen
103. Konstnärernas Riksorganisation
104. Landsorganisationen i Sverige
105. Tjänstemännens Centralorganisation
106. Sveriges Akademikers Centralorganisation
107. Stockholms Handelskammare
108. Famna
109. PUST – partnerskap för utveckling av sociala företag
110. De handikappades riksförbund
111. Almega
112. Sveriges advokatsamfund
113. Svensk Energi
114. Sveriges Offentliga Inköpare

- 115. Svenska Naturskyddsföreningen
- 116. Miljöförbundet Jordens vänner
- 117. Världsnaturfonden WWF

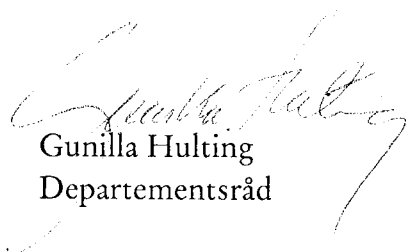
Remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 31 augusti 2012. Vi ser helst att ni endast skickar dem i elektronisk form och då både i wordformat och pdf-format.
Remissvaren ska skickas till följande e-postadresser:
registrator@social.ministry.se och
s.ru@social.ministry.se.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Remissinstanserna kan utan kostnad få ytterligare högst 2 exemplar av betänkandet. Exemplaren beställs hos Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm. Telefon 08-598 191 90, telefax 08-598 191 91, e-post, order.fritzes@nj.se. Ange vid beställning att exemplaren är avsedda för remissändamål.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria *Svara på remiss – hur och varför* (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Gunilla Hulting
Departementsråd

Kopia till
Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm

Planeringsdelegationen §§ 97-106

Tid: 2012-08-14, kl 09:00-11:20

Plats: Landstingets kansli, sal A

§ 103 *Betänkandet – Upphandlingsstödet framtid – SOU*

Dnr 2012:32

LJ2012 Landstinget har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerade
/733 betänkande.

Vid ärendets behandling meddelar Socialdemokraterna att de återkommer med förslag i ärendet vid landstingsstyrelsens sammanträde den 21 augusti.

Beslut

Planeringsdelegationen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att godkänna bifogat yttrande som svar till Socialdepartementet.

Utdrag: Landstingsstyrelsen

Siw Kullbergh

Justeras

Håkan Jansson

Rätt utdraget,
Intygar

Lena Sandqvist